

वैदेशिक रोजगारको प्रभावः

संखुवासभा जिल्लाको (खराङ्ग गा.वि.स को
एक समाजशास्त्रीय अध्ययन)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

समाजशास्त्रशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत

विषयको स्नातकोत्तर तह उपाधि प्राप्तीको
आंशिक प्रयोजनको लागि तयार पारिएको

प्रस्तावनापत्र

शोधार्थी

प्रल्हाद खत्री

रोल नं. ७४९,०६८

त्रि.वि.दर्ता नं. ६.२.४०.१९३७.२००७

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग कीर्तिपुर

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
मानविकीतथा सामाजिकशास्त्र संकाय
समाजशास्त्र केन्द्रियविभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिस पत्र

त्रिभुवनविश्वविद्यालय समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तहको उपाधी प्राप्तीको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि प्रल्हाद खत्री ले “वैदेशिक रोजगार को प्रभाव” संखुवासभा जिल्लाको खराङ गा.वि.स. को एक समाजसास्त्रीय अध्ययन शीर्षकको शोधपत्रमा मेरो निर्देशन तथा सुपरिवेक्षणमा तयार पार्नु भएको छ । म उहाँको कार्यप्रति सन्तुष्ट छु । प्रस्तुत शोधपत्र लाई आवश्यक मूल्याङ्कनको लागि सिफारिस गर्दछु ।

.....
फणीन्द्रेश्वर पौडेल

शोध निर्देशक

समाजशास्त्र केन्द्रियविभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

मिती :

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय
समाजशास्त्र केन्द्रियविभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालयद्वारा निर्धारित पाठ्यक्रमअनुसार स्नातकोत्तर तहको आंशिक आवश्यकता पूरा गर्नको लागि मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र केन्द्रीय विभागको समाजशास्त्र विषयको छात्र प्रल्हाद खत्री द्वारा गरिएको “वैदेशिक रोजगारको प्रभाव” संखुवासभा जिल्लाको खरागं गा.वि.स.को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन शिषकमा तयार गरिएको शोधपत्र उपयुक्त भएकोले मूल्याङ्कन समितिद्वारा स्वीकृति प्रदान गरिएको छ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

आन्तरिक निरीक्षक

फणीन्द्रेश्वर पौडेल

वाह्यनिरीक्षक

डा.सुरेन्द्र मिश्र

विभागीयप्रमुख

प्रा.डा. तुल्सीराम पाण्डे

मिति :

कृतज्ञताज्ञापन

सर्वप्रथम संखुवासभा खरागं गा.वि.स. क्षेत्रका सम्पूर्ण उत्तरदाताहरुमा अमूल्य समय दिई जानकारी प्रदान गरिदिनु भएकोमा कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । प्रस्तुतशोधपत्र तयार गर्ने क्रममा अमूल्य समय दिई उपयुक्त निर्देशन, सरसल्लाह, सहयोग र प्रेरणादिनु हुने मेरा शोध निर्देशक त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजशास्त्र केन्द्रय विभागका सह प्राध्यापक फणीन्द्रेश्वर पौडेलज्यू लाइ हृदयदेखि नै हार्दिक आभार कृतज्ञताज्ञापन व्यक्त गर्दछु । साथै बाह्य निरिक्षक डा.सुरेन्द्र मिश्रज्यू लाइ हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन व्यक्त चाहान्छु । उहाहरुको सहयोग बिना यो शोधपत्र पुरा हुने थिएन ।

त्यसैगरी समाजशास्त्र केन्द्रीय विभागीय प्रमुख प्रा.डा.तुल्सीराम पाण्डेज्यू प्रति पनि म अनुगृहित छु । जुनविभागले मलाई यस विषयमाशोध गर्ने अनुमति र अध्ययन गर्ने अवसर प्रदान गरेको छ । साथै यस शोधपत्र पूरा गर्न महत्वपूर्ण सल्लाह, सुझाव र सहयोग गर्ने संखुवासभा जिल्लाका खरागं गा.वि.स. सम्पूर्ण उत्तरदाताहरु लाइ पनि आभार व्यक्त गर्न चाहान्छु । स्थलगत तथ्याङ्क संकलन गर्न सहयोग गर्ने साथी रश्मी खत्री लाई पनि धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

प्रह्लाद खत्री

बिषय सूची

सिफारिस-पत्र
स्वीकृति - पत्र
कृतज्ञता-ज्ञापन
विषय सूची

अध्याय-एक

अध्ययनको परिचय

१.१	सामान्य परिचय	१
१.२	अध्ययनको पृष्ठभूमि	३
१.३	समस्याको कथन	६
१.४	अध्ययनको उद्देश्य	८
१.५	अध्ययनको महत्व	८
१.६	अवधारणगत ढांचा	९
१.७	अध्ययनको संगठनात्मक स्वरूप	१०

अध्याय-दुई

पूर्व साहित्यको पुनरावलोकन

२.१	सामान्य परिचय	११
२.२	वैदेशिक रोजगारीको आर्थिक तथा योजनागत सन्दर्भ सामाग्रीको अध्ययन	१६
२.३	वैदेशिक रोजगारलाई सैदान्तिक दृष्टिकोणले हेर्दा	१७

अध्याय-तीन

अनुसन्धान पद्धति

३.१	अध्ययन क्षेत्र,छनौटको उद्देश्य	२०
३.२	सम्रगता र नमूमा छनौट	२०

३.३	उत्तरदाताको छनौट	२१
३.४	तथ्यांकका श्रोतहरु	२१
३.५	तथ्यांक संकलनका विधिहरु	२२
३.६	अध्ययनको क्रममा आइपरेका समस्याहरु	२४
३.७	अध्ययनको सीमा	२४

अध्याय-चार

अध्ययनको क्षेत्रको परिचय

४.१	भौगोलिक अवस्था	२६
४.२	जनसांख्यिक अवस्था	२६
४.३	सामाजिक सांस्कृतिक अवस्था	२९
४.४	शैक्षिक अवस्था	३०
४.५	आर्थिक अवस्था	३२
४.६	बिकास र पूर्वाधार	३२
४.७	वैदेशिक रोजगारीको अवस्था	३३

अध्याय-पाँच

तथ्यांकको प्रस्तुतिकरण र विश्लेषण

५.१	उत्तरदाताको उमेरगत अवस्था	३६
५.२	उत्तरदाताको शैक्षिक र जातिगत अवस्था	३७
५.३	पारिवारिक बनौट र बसोबासको अवस्था	३८
५.४	सहभागीहरुको वैवाहिक स्थिति	४०
५.५	वैदेशिक रोजगारमा संलग्न हुने उमेर र अबधि	४१
५.६	वैदेशिक रोजगारमा जानुपर्ने कारणहरुको सर्बेक्षण	४३
५.७	वैदेशिक रोजगारिले समाजमा पारेको प्रभावहरुको (असर) विश्लेषण	४५
५.७.१	सांस्कृतिक चरित्रको विश्लेषण	४६

५.७.२	कुलत र शोषणको अवस्था	४७
५.७.३	प्रविधि हस्तान्तरण र उपयोगको स्थिति	४९
५.७.४	कमाएको रकम उपयोग स्थिति तथा खर्च स्थिति	५१
५.७.५	वैदेशिक रोजगारिको मूल्यांकन	५२
५.७.६	बसाई सराईको स्थिति र असर	५४
५.७.७	वैदेशिक रोजगारिमा गएको परिवारको सामाजिक स्थिति	५५
५.७.८	वैदेशिक रोजगारले राष्ट्रलाई पारेको प्रभाव	५६
५.८	वैयक्तिक अध्ययन	५९

अध्याय-छ

अध्ययनको सारांश र निष्कर्ष

६.१	अध्ययनको सारांश	६२
६.२	अध्ययनको निष्कर्ष	६४
	सन्दर्भ सामाग्रीहरु	
	प्रश्नावलीको नमूना	
	उत्तरदाताहरुको नामावली	